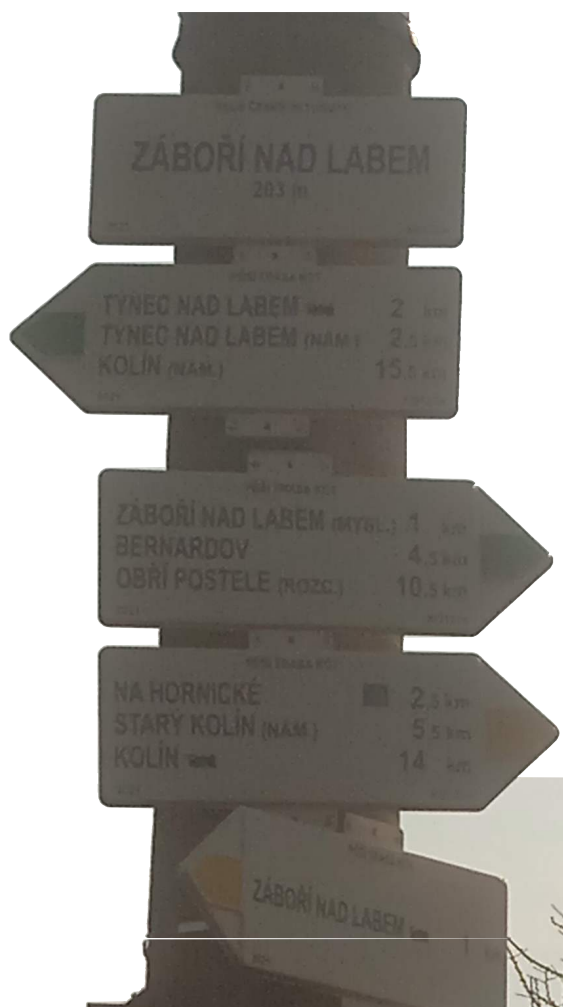

Etapa 10 Záboreň na Labem - Kutná Hora

1. úsek: Záboreň na Labem - Na Hornické

Východištěm je rozcestník v Záboreň nad Labem , ovšem pokud startujeme touto etapou, je dobré ještě vědět, jak se sem dostat z nádraží, kde je též rozcestník a cesta je sem dobře značená...

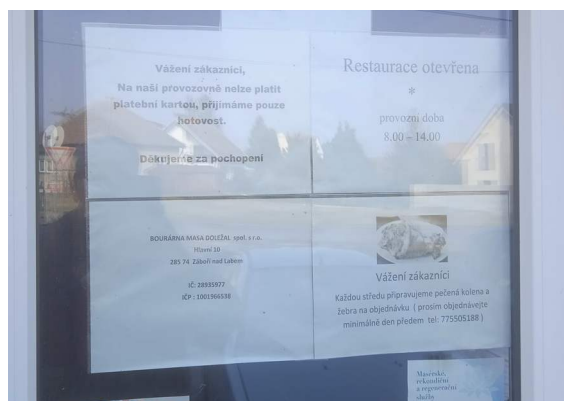

... a vede po silnici...

... okolo hřbitova a autobusové zastávky

Kousíček od startu (km ; G'PS 50,0243; 15,352) je "Hostinec u Doležalů", který jsem nevyzkoušel, ale je to podle všeho spíše jídelna (otevřená jen dopoledne).

Cesta po silnici je dobře značená...

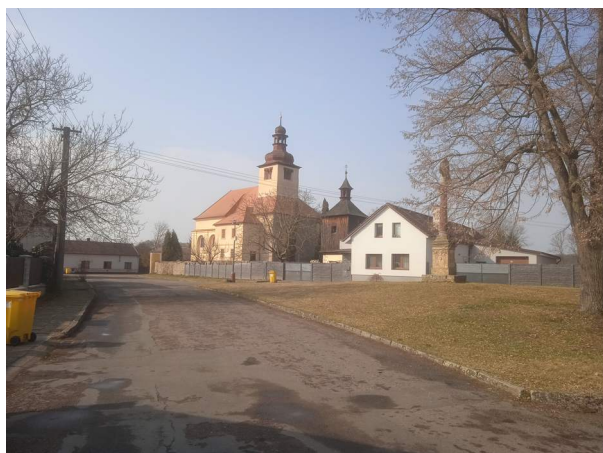
... a přes poněkud neurčité prostranství...

...nicméně po ní ní nemusíme dlouho - brzy odbočíme doprava...

...nejprve na náměstí s poněkud neumělým mariánským sloupem...

... za nímž se už rýsuje hlavní pozoruhodnost Záborku - starobylý kostel sv.Prokopa s kuriózním vnitřním uspořádáním a dochovaným románským portálem. (Vlasy na portále je, pravda poněkud neumělý - zvířata na něm vůbec nejsou k poznání; ale jestliže obdivujeme "selské baroko", proč neobdivovat "selský románský styl"?)

V rohu už nepoužívaného hřbitova je ještě mariánská kaplička.

Když jsme se dostatečně potěšili jedinečným kostelem svatého Prokopa, pokračujeme uličkou v rohu náměstí naproti kostelu (GPS 50,0237; 15,3458), zhruba západním směrem

Na jejím konci přejdeme malý mostek (km 0,4; GPS 50,023; 15,3486) a pokračujeme doprava cestou podél plotů zahrad směrem k mostu přes Doubravu.

Po mostě (km 0,6; GPS 50,0227; 15,3467), nebo spíše lávce přejdeme Doubravu, která zde, doslova pár metrů před vyústěním do Labe vypadá jako opravdová řeka...

... a jak nám ukazuje značka na zábradlí, dáme se za ním doprava podél řeky.

Po pravé ruce máme ještě stromy částečně zakrytý panoramatický pohled na Zábouř s jeho výraznou církevní stavbou.

Podejdeme pod mostem, jímž Doubravku přemostuje hlavní železniční tah Česká a před půvabnou loukou dojdeme k soutoku Doubravy s Labem. (km 1,6; GPS 50,028; 15,3386)

Hned za soutokem (km 1,6; GPS 50,0277; 15,3377) nás však čeká malý rébus: Směrovka , která je tam umístěna zvláštní tyčce!) totiž ukazuje někam do hloubi lesa a skoro zpět - Snad s ní někdo - záměrně či nezáměrně otočil. Správný směr je ovšemže podél břehu Labe, kde se k nám po chvíli připojí komunikace s pevnějším povrchem.

Po ní snadno dojdeme k následujícímu rozcestníku:

2. úsek: Na Hornické - Svatá Kateřina

Východiště: rozcestník Na Hornické (km 3,1; GPS 50,0241; 15,3502)

Zde opustíme břeh Labe a vydáváme se (nově) po červené značce - alespoň v jistých ročních obdobích - poněkud nezřetelnou cestou vinoucí se mezi loukami a hájky.

*Ta se nakonec napřímí
a jako lesní cesta nás
dovede k železničnímu
přejezdu. (km 3,9; GPS
50,0227; 15,3467)*

Zde je potřeba říci, že přecházíme velmi frekventovanou trať, hlavní železniční koridor Praha - Česká Třebová, a měli bychom maximálně dbát na bezpečnost.

Za přejezdem už nás cesta/silnička vede - sice oklikami - ale bezpečně ke Svaté Kateřině; .

Jenom za mostkem (v km 5,6; 50,0103; 15,3356) z ní uhneme doprava, neboť cesta pokračuje směrem k silnici, což nechceme.

Z cesty už pěkně vidíme věž kostela ve sv. Kateřině,

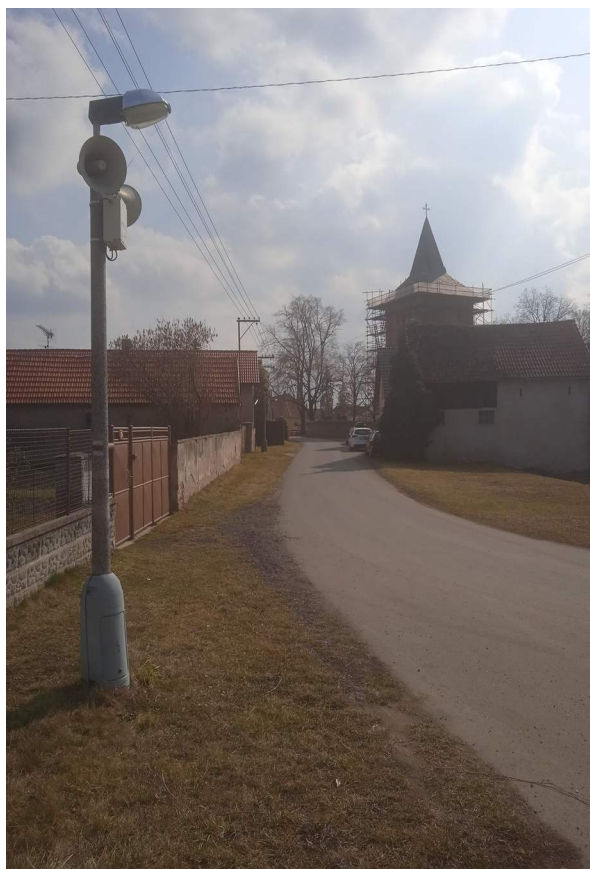

ještě před nímž narazíme na další rozcestník,

3. úsek: Svatá Kateřina - Kačina

Východiště: rozcestník ve sv. Kateřině (km 6,2; GPS 50,0055; 15,3334)

Vydáme se nejprve ke kostelu:

Před ním ještě narazíme na rozkošný rybníček,

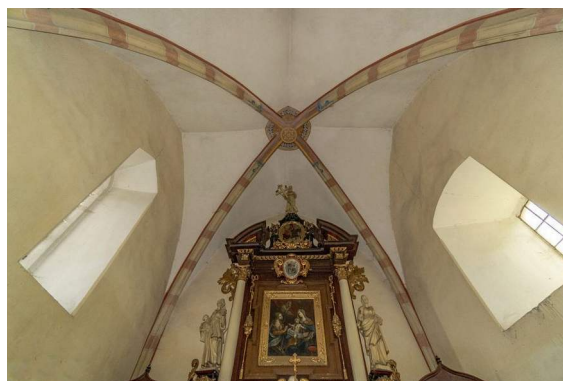
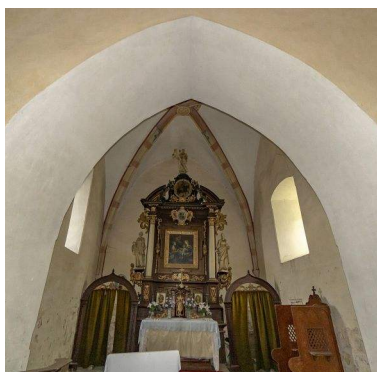
Kostel sv. Kateřiny, jenž vypadá zvenjšku poměrně nenápadně (má na první pohled běžnou siluetu typu podlouhlá loď a na jejím konci věž)

je nicméně poměrně vzácným typem středověkého (gotického) kostela s tzv. chórovou věží. Chórová věž znamená věž, jež je vystavěna ne tam, kde je to obvyklé, tj. na některém z konců kostela, nejčastěji nad západním průčelím, případně zcela mimo kostel, ale nad východním chórem kostela, tedy tzv. presbytářem, nebo jeho částí. Takové věže známe ze západní Evropy - vyskytují se u některých katedrál - ovšem toto je jiný typ: U katedrál jde většinou o masivní věž, stojící někde "uprostřed" kostela, často doslova nad křížením lodí a mající zvyšovat majestátní účín architektury chrámu. Tyto chórové věže u venkovských kostelů měly bezpochyby význam obranný. Mají velmi masivní zdivo, do něhož se musí vejít celý presbytář kostela, tedy nutně čtvercového půdorysu. Proto nám na obrázcích kostela jaksi "chybí" presbytář - je schovaný uvnitř věže.¹

Pozn. Do interiéru kostela se mi zatím nepodařilo proniknout a při návštěvě nebyla ani vhodná světelná podmínka pro vnější snímky, proto zde výjimečně využívám obrázky z cizích zdrojů: Wikimedia Commons a web NPÚ.

Gotický původ kostela, o němž nám chybí doklady (v literatuře se objevuje neověřený údaj k r. 1307 a v souvislosti se Sedleckým klášterem) dosvědčují například úzká gotická okna v presbytáři pod věží, ovšem i celý interiér presbytáře s dokonalou klenbou a podivuhodným svorníkem.

¹ Podobný kostel s masivní chórovou věží znám nejblíže v Dobrovítově (<http://andresius.cz/o-nas/auctoris-peregrinationes/cum-verba-desunt/kostely-caslavska/dobrovitov/>), ovšem to je na samém lesnatém posázavském pomezí časlavska.

Souvislost s cisterciáckým řádem prozrazuje i obraz v hlavní lodi napravo od vítězného oblouku, který zobrazuje povolání/udělení roucha cisterciáckému světci.²

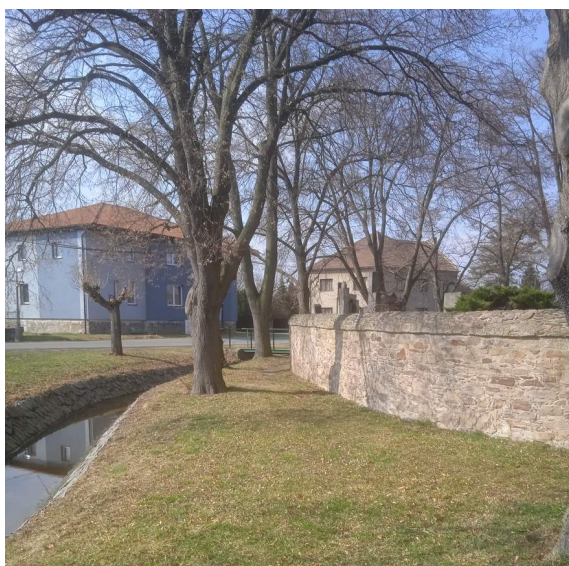

Hlavní oltář je barokní a vzhledem k tomu, že Novodvorské panství bylo v letech 1679-1722 v majetku rodu Věžníků (vlastně jediného Věžníka, Bernarda Františka, po jehož smrti rod zcela ztratil na významu) nepřekvapí, že je na něm znak právě tohoto rodu.

Proti vchodu na severní stěně se ještě nalézá mladší (19.stol.) ale pěkný Jan Nepomucký.

Kostel je obklopen dosud funkčním okrouhlým hřbitovem se zachovanou zdí a dokonce vodním příkopem, nebo chceme-li - náhonem.

² Vzhledem k tomu, že ze tří zakladatelů Citeaux byl kanonizován Robert z Molesme, domnívám se, že je na obraze znázorněn právě on.

Ježto je hřbitov funkční, jsou na něm i náhrobky a jeden velmi překvapivý je hned vlevo u vchodu: Kdo nevěří, ať tam běží! Kdo by řekl, že tady bude mít mramorový hrob náš národní hrdina, o němž věříme, že složil kosti buhvíkde anebo vůbec neexistoval?!

ZA hřbitovní zdí se ovšem nachází ještě něco pro poutníka důležitého: pěkné, stíněné místo k odpočinku a - pozor! - FUNKČNÍ pumpa s tekoucí vodou.

Od kostela sv. Kateřiny pokračujeme místní komunikací zhruba jižním směrem až na konec vesnice - respektive křižovatku s hlavní silnicí u rybníka (km 6,6; GPS) 50,0032; 15,3366), která je dost nepříjemná.

Hned za ní na nás příjemně kývne vývěsní cedule hospody, ale je to klam a mam - je dávno zavřená. Zato hned za ní (km 6,7; GPS 0,0025; 15,3362) můžeme s hlavní silnice sejít doleva (pokud se nám ji podaří překonat - není to jednoduché, v naší zemi diskriminování a politicky nezastoupení motoristé to dávají chodcům všude řádně sežrat)

a pokračovat zhruba původním jižním směrem , silničkou, která by měla být oficiálně bez provozu do sv.Mikuláše.

Ve svatém Mikuláši dělá silnička malou serpentinu, po níž se vrátí do původního směru.

Je pozoruhodné, že po určitý čas byl sv.Mikuláš sídlem farnosti (např. pro Svatou Kateřinu), když kostelíček je v něm vsunutý maličký (a málem si ho popleteme s vedle stojící požární zbrojnicí) - nicméně je u něho příjemné místo k odpočinku. (km 8,4; GPS 49,9913; 15,35)

Ještě je na návsi ve Svatém Mikuláši velmi důstojný kříž

*Další možností občerstvení je hospůdka, která ve Svatém Mikuláš zřejmě opravdu funguje:
Od ní pokračujeme ještě kousek po svatomikulášské "hlavní ulici",*

*kteřá pak vyústí na silnici, ...
po níž se dáme doprava na Kačinu
(což už je opravdu jen kousek)*

4. úsek: Kačina - Nové dvory

Východiště (GPS 49,9844; 15,3479)

Zámky a pozlátko světa nejsou tím, co poutníka zajímá nejvíc, tudíž na Kačinský zámek (neboť nic jiného Kačina není) upozorníme jen zběžně. Pro tento, již v 19. století postavený zámek, je navíc příznačné, že zámecká kaple (na fotografii úplně vpravo) byla zařizována až úplně nakonec, až po zámeckém divadle a nebyla nikdy dokončena. Pro poutníka může být prospěšná informace, že - kromě utěšeného vzhledu - skrývá levé zámecké křídlo (tedy od rozcestníku vzdálenější)

cukrárnu (příjemnou, s vyšším standardem služeb ale také vyššími cenami a také ZÁCHODY přímo naproti cukrárně. (Poznámka: Zámecké křídlo je v prostoru cukrárny a záchodů průchozí, což umožňuje proniknout na druhou

stranu zámku bez obcházení poměrně rozsáhlého objektu. Má to svůj efekt, pokud spěcháme a potřebujeme si radikálně zkrátit cestu. Příslušná alternativa bude popsána níže.)

Důkladnějšího občerstvení můžeme dojít v hospodě proti zámku, ovšem kromě rovněž "zámecky zvýšených" cen nutno počítat v sezóně s velkými návaly a značnou dobou čekání (může to jít do hodin)

Červená značka a tedy také naše cesta míjí zámek po pravé straně

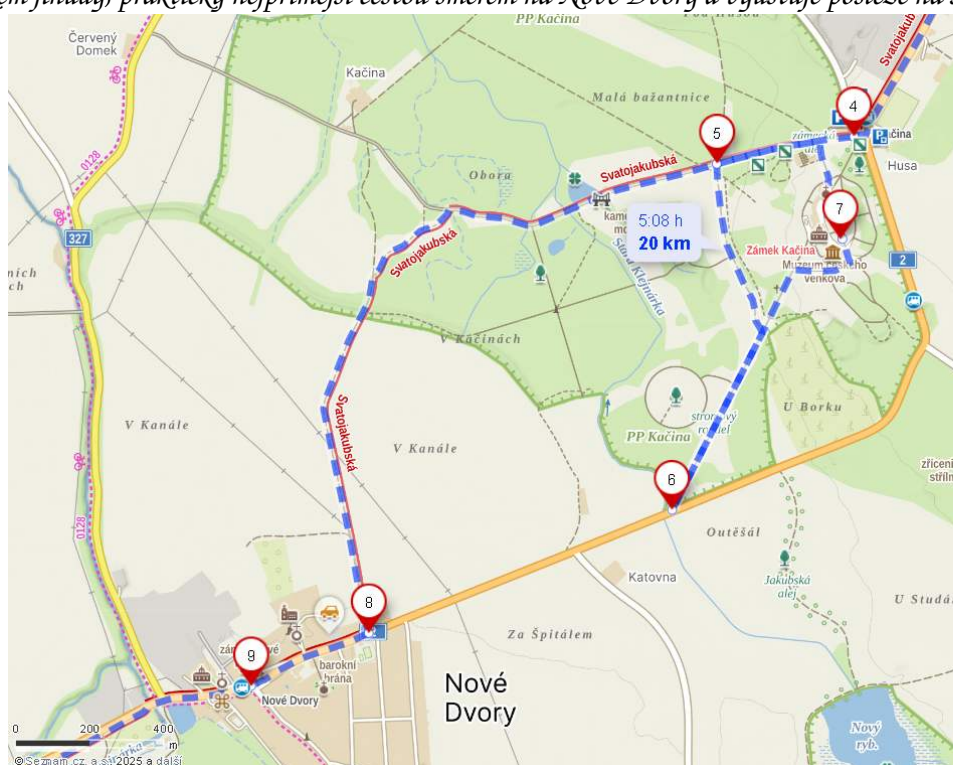

Míjíme různé přidružené zámecké budovy, dnes většinou také muzeálně využité (zámek je ve vlastnictví NZM, a tudíž nabízí vedle unylých nablýskaných zámeckých prostor také různé zajímavější expozice i dočasné výstavy, které se týkají vesměs venkovského života minulých dob, jakož i nejrůznějších zařízení a technologií dnes zapomenutých (Rozsáhlý suterén zámku, do něž se vejde hned několik takových expozic, je dokonce přístupný zdarma!)

V jejich kontextu může zapadnout drobná sbírka mezníků a hraničních kamenů panství, která lemuje přímo naši cestu.

Cesta směřující do Nových Dvůrů pokračuje dále víceméně rovně zámeckým parkem, jímž procházet je jistě příjemné. Přesto je to do jisté míry zacházka. Kratší je cesta je po silnici, ovšem je to cesta kvůli provozu dost nepříjemná, jakkoli je celá silnice mezi Kačinou a Novými Dvory stíněna mohutným stromoradiím (tam kde neprochází přímo lesem). Kompromisem - a vlastně vůbec nejkratší variantou - může být cesta kombinovaná, jež prochází parkem jinudy, prakticky nepřímější cestou směrem na Nové Dvory a vyústuje posléze na silnici.

Dostat se na ni můžeme také z tohoto místa: (v km ;GPS 49,9834; 15,3425), na mapce kóta 5

kde musíme odbočit v pravém úhlu doleva
a majíce neustále zámeček po levé ruce dospět na zmíněnou cestu

Můžeme rovněž využít průchod cukrárnou (viz výše) - kóta 7.
Jinak nikam neodbočujeme a pokračujeme přímo.

Cestou potkáváme samozřejmě různé odbočky, například tuto:

Můžeme je prozkoumat, avšak dopředu nás neposunou - tato odbočka (km 12,8; GPS 49,9818; 15,3551) třeba nás dovede k poněkud k poněkud zanesené rozkošné fontánce, nicméně se posléze musíme vrátit na původní cestu.

Z hlavní cesty odbočujeme mírně doleva až na tomto místě (km 13,0; GPS 49,9821; 15,3326)

Cesta vede poněkud nezřetelně až k pokraji parku. Je to však rozkošné místo s volně ležícími kmeny starých stromů, které nám mohou posloužit i k posezení.

Cesta nás vyvede z parku na polní cestu krytou mohutnými křovinami a malými stromky, kde se v příslušný roční čas můžeme dosytosti najíst švestek a špendlíků. Po pravé ruce už se nám vynářejí Nové Dvory se svými četnými dominantami:

Cestou nás čekají i docela hezká překvapení:

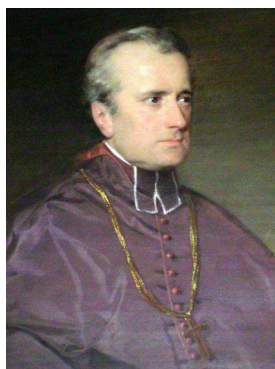

A můžeme si ještě před příchodem do Nových Dvorů i odpočinout:

Cesta nás dovede na kraj Nových Dvorů, kde zahneme doprava a bez problémů zanedlouho dojdeme na náměstí - v podstatě rozšíření silnice:

Ovšem Nové Dvory, i když na to nevypadají, mají spoustu pozoruhodných míst. Když se to dohromady spočítá, tak je to 1 zámek, 2 kostely, 1 klášter, 1 šlechtická hrobka, morový sloup; k tomu tak 3-4 obchody, i přes slibnou vývěsku skoro pořád zavřenou kavárnu, autobusovou zastávku obsluhovanou několika linkami a 2 hospody (z nichž ovšem mívá otevřeno jen jedna) a možnost ubytování v hotelu i v penziónu..

Zvu vás tedy na malou prohlídku Nových Dvorů a půjdeme po ní asi ne podle významnosti, ale zhruba tak, jak se nám po cestě jednotlivá zastavení naskýtají. První dvě leží proti sobě: Po levé ruce máme úzký dlouhý vchod na hřbitov, na jehož konci nám vystavuje své průčelí **empírová hrobka biskupa Ferdinanda Marii Chotka** (obrázek vlevo), olomouckého arcibiskupa. Na tomto místě bychom asi měli poznamenat, že velké, skoro po celém toku říčky Kletné (viz dále) se táhnoucí Novodvorské panství bylo zhruba od poloviny 18.století až do vzniku republiky ve vlastnictví velmi rozvětveného rodu Chotků a příslušný olomoucký arcibiskup, který se nedožil příliš vysokého věku (zemřel r.1836 ve věku 55 let) byl pohřben ve svém rodišti.

Nové Dvory se svým zámkem byly původním sídlem panství (a tomu také odpovídá charakter Nových Dvorů coby poddanského městečka); Kačina byla vybudována později, původně pouze jako letní sídlo; později tam však příslušníci rodu zůstávající na těchto svých statcích (rod měl mnohé větve, další majetky a sekundogenitury) přesídlili natrvalo a v Nových Dvorech zůstala jen administrativní správa panství.

*Hned naproti vidíme **klášter**. Existoval jen nedlouho - nepřežil josefinské reformy.*

Mohlo by se zdát, podle soch světic Barbory (vlevo) a Notburgy (vpravo) stojících před jeho branou, že šlo o ženský klášter, ale zdání klame. Byl to malý mužský klášter, čítající pouze čtyři mnichy, zde z řádu dominikánů. Takové malinké kláštery ve své době dost často zřizovaly šlechtické rody na svých panstvích. Na Kutnohorskú dal třeba ještě zřídit podobný klášteřík/poustevnu hrabě Špork na vrchu Vysoká.

Zde byl patronem kláštera již předchůdce Chotků, hrabě Bernard Věžník, což ukazuje i znak nad branou celého areálu. Nad ním vidíme sochařské zpodobení Nejsvětější trojice. Napravo od něj na sloupu je socha svatého Dominika. Druhý sloup na levé straně je prázdný, i když bychom tam třeba očekávali třeba sochu sv. Tomáše Akvinského, druhého nejvýznamnějšího světce řádu. Krátká existence kláštera a jeho pozdní obsazení asi zabránilo dokončení projektu.

Ke každému klášteru patří kostel a zde je to barokní ovál kostela sv. Anny. Fundovala ho hraběnka Barbora Věžníková a je v něm i se třemi dalšími členy svého rodu pohřbena. Od vchodu moc vidět není, ale viděli jsme ho (i s hlavním klášterním křídlem - klášter má poněkud zvláštní půdorys tvaru písmene E a co vidíme od vstupní brány, je jen jeho boční křídlo) již z cesty přes pole před Novými Dvory.

Ze samotného městečka také není moc dobře vidět, nejlépe vypadá zezadu od polí (západní strana) a to takto (fotografie přejata z webu N(Č)Ú):

Uvnitř rajského dvora je ještě pohledům zvenčí nepřístupná socha sv. Maří Magdalény (zdroj rovněž N(Č)Ú)

A ještě nad vchodem máme malého sv. Václava.

Kostel sv. Anny by měl být normálně přístupný - ze dvou výše inzerovaných Novodvorských kostelů je to jediný fungující. Ovšem pečlivě zřízená a obnovovaná vývěska Sedlecké farnosti například neukazuje v období mé návštěvy po dobu dvou týdnů žádné bohoslužby.

Dobrou zprávou (již uvedly Kutnohorské listy ve svém letním čísle pro rok 2025) však je, že se Sedlecká farnost rozhodla zpřístupnit, nyní už obnovený, kostel veřejnosti o víkendech v turistickém provozu (mezi 10-17h). Špatnou zprávou oproti tomu je, že za vstupné (údajně 50,- Kč).

K tomu jedno upozornění: Vlastně od počátku etapy se pohybujeme na území Sedlecké farnosti, v níž sotva můžeme očekávat, že by v ní bylo něco zadarmo. Sedlecký farář zaměstnává kromě asi třiceti průvodců, ostatních pracovníků a nádeníků i manažerku, jejíž postup byl v posledních letech v nejrůznějších otázkách až nepochopitelně tvrdě komerční a projevuje se to postupně na všech církevních památkách spravovaných (a opravovaných - to je třeba uznat) Sedleckou farností. S ustanovením CIC (Codex Iuris Canonici - základní univerzálně platný církevní zákoník) o tom, že vstup do kostelů jakožto míst modlitby má být zdarma (a poutnictví a putování zcela jistě JE modlitbou) si ostatně katolická církev v ČR příliš hlavu neláme. Kostel v Záběhově, který jsme již minuli a který je rovněž spravován Sedleckou farností prozatím tomuto režimu unikl (asi také proto, že dosud není opraven)

POŘAD BOHOSLUŽEB			
8. NEDELE V MEZDOBÍ			
Neděle 2. března	8:00 Malin 9:30 Sedlec 11:00 Církvice	Za poutníky a návštěvníky Za farnost Na úsvit dlece	
Úterý 4. března			
	17:00 Sedlec	Úterý 8. týdne v mezidobí Za žny a svědky dlece rodu kláma Chdby	
Středa 5. března			
	17:00 Sedlec	POPELEČNÍ STŘEDA Na obecní úřadu	
Čtvrtek 6. března			
	18:00 Malin	Čtvrtek po Popeleční střede Na dobrý úsvit dlece	
Pátek 7. března			
	15:30 Záběh	Pátek po Popeleční střede Na dobrý úsvit dlece	
Sobota 8. března			
	9:00 Sedlec 17:00 Sedlec	Sobota po Popeleční střede Za zvoněním dlece	
1. NEDELE POSTNÍ			
Neděle 9. března	8:00 Malin 9:30 Sedlec 11:00 Církvice	Na dobrý úsvit dlece Za radice barany a zelenských Za farnost	
Úterý 11. března			
	17:00 Sedlec	Úterý po 1. nedeli postní Za dlece v dlece	
Středa 12. března			
	7:15 Sedlec	Středa po 1. nedeli postní Na dobrý úsvit dlece	
Čtvrtek 13. března			
	17:00 Krb	Čtvrtek po 1. nedeli postní Na úsvit dlece	
Pátek 14. března			
	15:30 Záběh	Pátek po 1. nedeli postní Na dobrý úsvit dlece	
Sobota 15. března			
	17:00 Sedlec	Sobota po 1. nedeli postní Za dlece a Mary dlece, dlece a v dlece dlece a dlece	
2. NEDELE POSTNÍ			
Neděle 16. března	8:00 Malin 9:30 Sedlec 11:00 Církvice	Za radice barany Za farnost Na úsvit dlece	
Pohostinství mládeže ostí hodou napřední dlece slavením mláveží.			
Přítelství mládeže a rodu, je vždy před večerním mláveží slavením v Sedci.			
Pro duchovní dlece také v jeptišce dlece.			
Rukopisná kniha farnosti Krmel Horn Sedlec a Záběh mláveží Labou Záměstí 127/284 Os Krmel Horn 3 mláveží 327 551 (4) www.sedec.info			

Již dvakrát jsem zmínil dva Novodvorské kostely, který je ten druhý? Je to kostel sv. Martina. Ten se nalézá v areálu zámku a je to vpravdě renesanční skvost, nyní ovšem NEPŘÍSTUPNÝ, neboť celý zámek, včetně kostela patří městyso, a ten v něm má školu se školkou. V zadní části zámku pak zůstaly nejrůznější hospodářské budovy.

Kostel se zámkem spojuje překrásná patrová loggie, jak vidíme na těchto obrázcích i následujících.

Přímo na apsidě kostela směrem do náměstí se tuří socha sv. Jana Nepomuckého

Tím však se sochami v Nových Dvorech nejsme hotovi. Uprostřed náměstí stojí mariánský sloup postavený roku 1701 hrabětem Bernardem Věžníkem u příležitosti povýšení Nových Dvorů na městečko (Souvislost s morovou ranou, jež zasáhla Čechy skoro dvacet let předtím v letech 1682-3, je méně pravděpodobná.) Sloup nese na svém vrcholu sochu Immaculaty a na podstavě sochy celkem pěti světců a světic.

Na severní straně to jsou svatí Zikmund a Jan Nepomucký

...a na jižní svatá Barbora a svatý Roch

V jeskyňce podstavce se ještě skrývá sv. Rosalie.

Volba svatých a světců (snad kromě poslední) pro tento sloup je vcelku názorná a poučenější poutník asi nezaváhá nad tím, co tam právě oni dělají. Přesto nebude možná bez významu připomenout, jak (tito i svatí obecně) v době vzniku sloupu, tedy ve vrcholném baroku vnímání. V oné době byli svatí vnímáni méně jako příklady životního hrdinství - toho či onoho druhu, jak je asi ponejvíce vnímáme my dnes, i když samozřejmě i tímto způsobem - o to se postaraly tisíce křesťanských legend, jejichž sepsování počalo už někdy ve velmi raném středověku. V barokní době už legendy o svatých většinou nevznikaly; zato mnohá lidová vyprávění o nich, "svaté obrázky" apod. Barokní věda (např. tzv. Bollandisté - benedikťinští mniši, kteří postupně shromažďovali a vydávali onen ohromný středověký korpus legend) si již na svaté dívala poměrně kritickým okem. Ovšem na českém venkově asi sotva kdo něco o jejich počinech znal.

Kritický přístup ke svatým ovšem nikterak nebránil jejich vzývání jakožto "přímělců u Boha", což je nejvolastnější barokní postoj ke svatým. Svatým se totiž může stát každý. Je k tomu potřeba: 1) zvláštní boží milosti a vyvolení 2) adepty spolupráce s ní a - ovšem až následně 3) uznání církví svatě, ztělesněné jejím hierarchicky nejvyšším představitelem papeže. Bod 3 nevylučuje, že by nebyli ještě jiní svatí, o nichž církev neví, ovšem církevní potvrzení svatosti dotyčného či dotyčné vyjadřuje, že vzývat tohoto svatého či svatou je jaksi spolehlivé a účinné, že se - pokud Bůh nebude proti tomu - může jeho/jejím prostřednictvím dobrat křesťan pomoci, a to proto, že je to už jaksi osvědčeno a vyzkoušeno, neboť církev neprohlásí nikoho oficiálně svatým, pokud nemá "doloženo", že se již veliké věci (zázraky) na přímělu tohoto dotyčného svatého nebo svatě staly.³

Na vrcholu sloupu stojí (asi vždy) Maria, neboť je korunou stvoření, o níž bylo později prohlášeno (ale běžně se to mělo za jisté už v baroku), že nepodléhala nikdy působení prvotního hříchu (složitě téma, zde ho vysvětlovat nebudeme). Svatí zvolení pro podstavec se už všeobecně různí, dost často mezi nimi bývají někteří z tzv. 14 svatých pomocníků⁴. I zde máme jednu z nich pannu Barboru, vybranou možná i s ohledem na sousední velké horní město. Dále dva české patrony: jednoho, který se jím stal díky translaci ostatků do svatovítské katedrály a byl do jisté míry osobním patronem císaře a krále Karla IV. - svatého Zikmunda a "nového" svatého, který vlastně v době stavby sloupu nabyl ještě ani kanonizován Jana Nepomuckého. Zbylí dva světcí sv. Rozálie a sv. Roch jsou považováni za ochránce proti moru. Památka na strašlivou epidemii let 1682-3 byla zřejmě ještě tak silná a čerstvá, že se ochránci proti moru těšili stále důkladné pozornosti.

Zatím jsem popisovali spíše severní frontu náměstí. Avšak i na druhé, jižní straně jsou pozoruhodné památky. Vynikne mezi nimi především dům čp.111 s takřka kostelním štítem - bývalá zámecká jízdárna. Dále hned vedle něj stojící dům 112, před nímž je dnes autobusová zastávka.

Za ním pak, mezi domy 112 a 113 (dnes penzion s ubytováním Rudolf s poměrně příznivými cenami) je ještě - nyní prázdná - výklenková kaple.

3 Vše řečené se ovšemže vztahuje pouze ke katolické církvi - protestantské církve kult svatých v tomto smyslu neznají, a v pravosláví, které ovšemže zná a vzývá mnoho svatých, je to zase trochu jinak.

4 Jejich kult kvetl především v pozdním středověku, v 15.stol.

Cenný je i dům s druhé strany jízdního pásu, v němž je dnes - nepochybně užitečný, neboť otevřený prakticky stále - vietnamský obchod.

Tolik k popisu Nových Dvorů

Nuže a abychom nezapomněli na další potřebné věci - hned vedle kostela stojí dnes už asi nepoužívaný autobusový přístřešek, ovšem velice bytelný, který by jistě posloužil i nenáročnému poutníku k přespaní.

Další cesta z Nových Dvorů přes Malín k Sedleckému klášteru, tedy úseky 5 a 6, je dost nezáživná: Vede totiž po silnici a může být leckomu i nepříjemná (a v jednom místě dokonce nebezpečná). Proto po řádném popisu těchto úseků popíšeme i **alternativu**, která zahrnuje naprosto jedinečnou památku a silnici se důsledně vyhýbá. Věřím, že tato cesta, nebo její část přibude vbrzku, jestliže ne do repertoáru svatojanské cesty, tedy aspoň ke značeným trasám KČT.

5. úsek; Nové Dvory - Malín

Východiště: rozcestník Nové Dvory (km 5,3; GPS 49,9706; 15,3248)

... jenž vypadá stále jen takto, doufejme však, že vbrzku na něm přibude aspoň jedna další směrovka

Vydáváme se, jak jsem již řekl, po silnici směrem na Kutnou Horu:

Ovšem ještě než opustíme Nové Dvory, máme po levé ruce hezký rybník (km 12,3; GPS 49,9703; 15,3222) -

- a hned za ním překračujeme řeku/říčku Klejnárku (již na rozdíl od kutnohorského Páchu nikdo nevzal její jméno, protože bylo "německé"), s pěkným, mohutným jezem. (km 12,4; GPS 49,9702; 15,3209)

Vodárenská věž s jádrem z 18.stol., jež se skrývá vzadu mezi stromy, je vyhlášena kulturní památkou.

Štěstím v neštěstí je, že po levé straně silnice vede pěšina, která se po čase od ní odkloní a vede poněkud zanedbanými sady a zahradami...

Na druhé straně pěšina navazuje, a dovede nás opět na silnici, ale už vlastně na začátku Malína.

...ovšem dovede nás k velmi nebezpečnému místu (km 13,1; GPS 49,9666; 15,3131), na němž musíme bez jakéhokoli přechodu či jiné ochrany přejít velice frekventovanou silnici táhnoucí se dnes jako páteřní osa čáslavským úvalem od Kolína na jihovýchod.

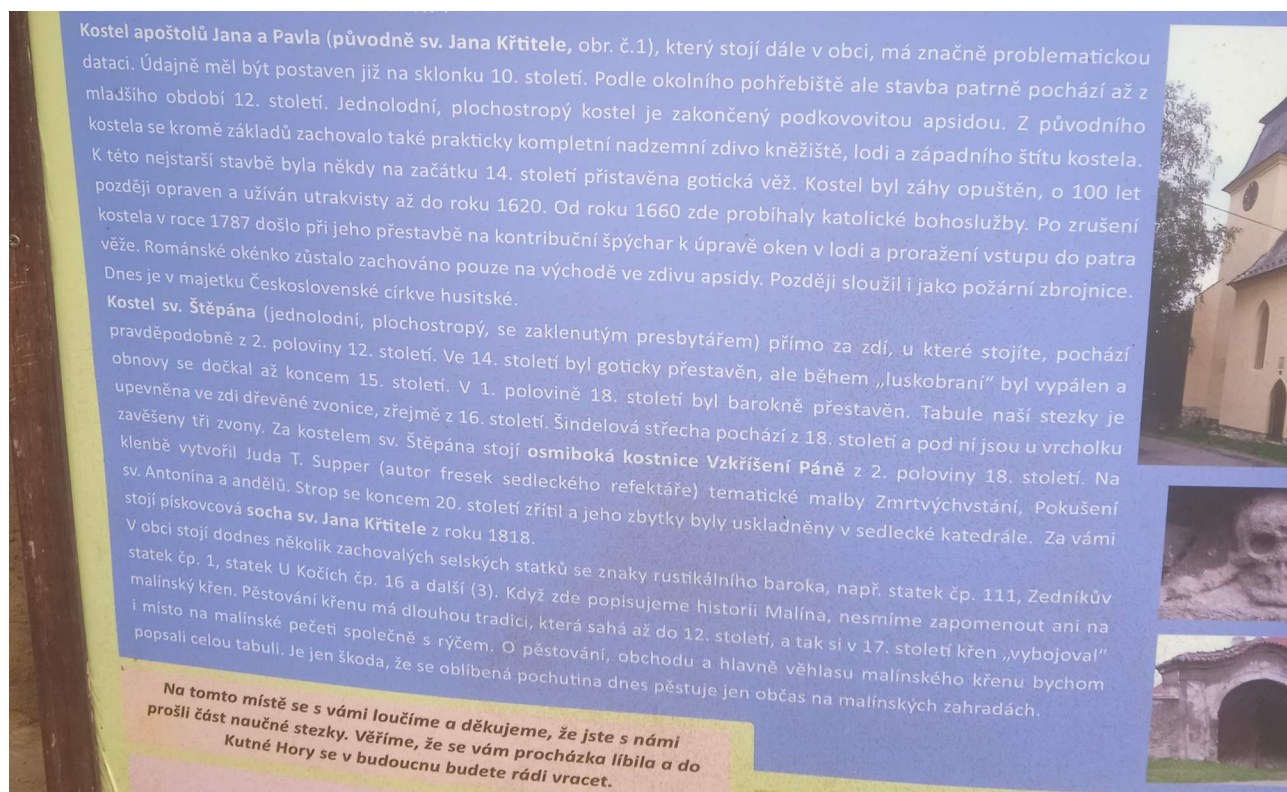
Malín

je jednou z nejstarších lokalit v okolí. Byl původně Slavníkovským hradištěm a nikoli nevýznamným - máme doloženy mincovní ražby denárů (jsou třeba i v Kutnohorském muzeu Na Hrádku), které nesou nápis CIVITAS MALIN.

Z výšky (například z vyhlídkové věže na Kaňku) je dosud patrný původní kruhový rozměr hradiště. To samozřejmě zůstane očím procházejícího - snad až na něco málo, co napovídá zakřivení uliček - poutníka skryté.

*Poutník však zaregistruje (kromě jistě nepříjemné silnice, která funguje jako jakýsi "přivaděč" do Kutné Hory) **Malínské památky**. V Malíně se především nacházejí **dva** malé románské kostely. Základní informace o nich přináší Malínská informační tabule.*

První je na tabuli jmenován kostel sv. Jana a Pavla (GPS 49,9669; 15,3046; pro toho, kdo by se divil takovému nesourodému zasvěcení je nutno připomenout, že nejde o apoštola Pavla a ani jednoho ze známých svatých Janů, ale o římské mučedníky, kteří jsou takto společně jmenováni už v římském kánonu). Je, jak praví tabule, skutečně v majetku Československé církve husitské, což ho činí takřka nedostupným, neboť tato církev je v Kutné Hoře takřka rozpadlá a nevyvíjí žádnou aktivitu.

Kostel sv.Štěpána (GPS 49,9669; 15,3047) patří katolické církvi a je běžně používán, takže je ho možno navštívit i uvnitř, ovšem jeho interiér nic zvláštního neskýtá. Zato zvenku je - i se svou dřevěnou zvonicí - velmi malebný:

Text zmiňoval i kostnici u kostela. Ta tam skutečně je, na východní straně, hned za závěrem kostela (GPS 49,9668; 15,3052) - vlastně je to první věc, kterou z kostela při cestě od Nových Hradů uvidíme.

Na kutnohorsku jsou prostě kostnice oblíbené - cestou potkáme ještě dvě, i když jednu uvidíme jen z dálky. Přímo v Sedlecké bazilice jsou ve výklenku zdi uloženy kosti mnichů, zřejmě pobitých při husitském vpádu. A zde máme pěknou lebčičku přímo na hřbitovní zdi.

Ještě nesmíme zapomenout na sv. Jana Nepomuckého před kostelem (GPS 49,9666; 15,3044). Už jsme dva potkali hned vedle v Nových Dvorech a potkáme jich ještě více, ale to asi v Čechách nikoho nepřekvapí.

6. úsek: Malín - Sedlec

Východiště: rozcestník Malín (km 13,8; GPS 49,9664; 15,3045),

kteřý je hned naproti kostelu sv. Štěpána.

Cesta pokračuje zcela nezajímavě dále po silnici a po mostě přes Kutnohorské hlavní nádraží. (km 14,3; GPS 49,964; 15,298)

Na tom ale něco zajímavého je: Diváme se zde na jeho severní zhlaví, které je neobvykle rozšířené o několik slepých kolejí. Podobně je tomu na druhém, Čáslavském zhlaví, tam je to kolejiště dokonce ještě větší. Proč?

Důvodem je to, že Kutnohorské Hlavní nádraží bylo už za socialismu určeno za přechodovou stanicí mezi trakčními soustavami. Ty byly na celém území RŽD dvůh, respektive 3, protože NDR měla svoji specifickou. Naše území bylo určeno pro styk obou soustav - stejnosměrné 3kV (používané v Polsku a SSSR) a střídavé 1,5 kV používané jižními státy RŽD, a našim inženýrům bylo dáno za úkol tento styk vyřešit. - V ČSSR byl totiž (severní) hlavní tah Praha - Česká Třebová - Žilina - Košice elektrizován stejnosměrně a jižní, pohraniční (Cheb - Plzeň - České Budějovice - Brno - Bratislava) střídavě. Jejich prvním propojením v severojižním směru byla trať Kolín - Havlíčkův Brod - Brno a Kutná hora se tak stala první - a zároveň poslední přechodovou stanicí tohoto typu a je jí dodnes. To znamená, že její severní zhlaví je elektrizováno stejnosměrně a jižní střídavě. Uprostřed je několik desítek metrů široké "hluché pásmo" kde je trolej natažena, ale není v ní proud. Dříve než byly vyvinuty dvousystémové a posléze vícesystémové lokomotivy, které dnes vedou většinu vlaků, musela u každého vlaku lokomotiva hned po vjezdu do stanice stáhnout sběrač (lidově: pantograf) a dojet do zabrzdění setrvačností. Pak byla od vlaku odpojena, malý lokotraktůrek ji vytáhl na zhlaví a odtud ji po volné koleji převezl nebo nárazem poslal zpět na druhou stranu nádraží, kde měla už ten svůj "správný" proud. Tam dojele právě na ony krátké slepé koleje a počkala na nich na protijedoucí vlak. Mezitím přistoupila k vlaku lokomotiva opačného systému z druhé strany nádraží a vlak mohl jet dál. U některých nákladních vlaků se to takhle dělá stále, a proto tam občas ještě nějaké jednosystémové lokomotivy stát vidíme. Po vyvinutí dvousystémových lokomotiv (takzvaných ES, které byly vyrobeny v ohromném množství a stále vozí dobrou polovinu všech vlaků) už nebylo třeba stavět další přechodové stanice a Kutná Hora tak zůstala technickou raritou.

Při přechodu po mostě se ještě nezapomeňme podívat vlevo, kde stojí zajímavý moderní dům s Op-artovou fasádou. (km 14,4; GPS 49,9634; 15,2965 (Učiliště, které tam bylo, bohužel zkrachovalo, zůstal tam jen internát a hlavně noční klub nevalné pověsti.)

Pokud si však někdo myslí, že příchodem do (historického) města jsme se zbavili nepříjemné cesty po silnici, je na omylu. Silnice pokračuje jako tzv. Vítězná ulice dále a je stále stejně nepříjemná a nebezpečná. Proto doporučuji zvolit cestu po její pravé straně, kde je zelený pruh, který nás aspoň minimálně před auty chrání.

7. úsek: Sedlec - Na růžku

Východiště: rozcestník Sedlec (km 15,1; GPS) 49,9602; 15,2893)

Není potřeba asi připomínat, co všechno je možné v Sedlci u Kutné Hory vidět, možná můžeme ale připomenout, že žlutá značka na rozcestníku přítomná tvoří okruh okolo Kutné Hory a množství drobných i větších památek, které se na něm nacházejí rozcestník neuvádí ani nemůže uvádět. Co ovšem uvádí je kilometráž, kterou je potřeba vzít v úvahu, pokud bychom se rozhodli tento okruh projít - rozhodně to není záležitost na pár hodin ani na jedno dopoledne. (V takovém případě by to znamenalo si vydat se cestou na vrch Kaňk a podél Kukulíku přes Přitoky k Trojici, tedy směrem naznačeným zde jako doleva. Úsek Sedlec - V hutích projdeme (i když nepatrně odlišně), když půjdeme po trase svatojanské stezky tak i tak.

Ovšem i samotný Sedlec má mnoho význačných památek. Časově se pohybujeme správným směrem: Sedlec (Sedlecký klášter) je mladší než Malínské hradiště, jímž jsme prošli a starší než Kutná Hora, do níž směřujeme. Založen byl roku 1142, tedy čtyři desetiletí po vzniku cisterciáckého řádu, jemuž ovšem i v západních krajinách trvalo pár desítek let, než se zcela prosadil a stal se tím, čím později pro celou Evropu byl. Ovšem na rozdíl od (před)románského Malína, z něhož se dochovalo velmi málo máme - ne sice tu nepůvodnější - ale vrcholně gotickou podobu cisterciáckého Sedleckého kláštera zachovanou v celé řadě památek. Především je jím sám opatský chrám Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele.⁵ Je jedinečný hned v několika smyslu. Za prvé svým stavebníkem a rychlostí svého vzniku. Sedlecký klášterní chrám "vystavěl" - ovšemže ne svými vlastníma rukama opat Heidenreich, který viděl počátek i dokončení stavby: Opatem byl od roku 1283 a zemřel roku 1320. Za druhé svými osudy: Sedlec jistě nebyl jediným klášterem napadeným a pobořeným husity - takových byly stovky; ale většinou to také znamenalo jejich konec. Ne tak u Sedleckého kláštera, který začal být opravován už v na samém začátku 17. století, ještě před Bílou Horou, a podařilo se ho obnovit (aspoň co se týče klášterního chrámu) v původním rozsahu. V celé své monumentalitě byl pak obnoven společnou prací opata Jindřicha Snopka a českého architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla.⁶ S touto rekonstrukcí se započalo roku 1700. Nicméně nedostal tehdy běžnou barokní podobu, neboť součástí zadání cisterciáckých opatů té doby (Santini pracoval i pro opata v Plasích a posléze pro opata Václava Vejmluvu ve Žďáru nad Sázavou) bylo zachování starobylého vzhledu opatství a klášterních budov, v případě sedleckém dokonce bylo vymíněno ve smlouvě zachování středověkého zdiva. Tak se zrodila tzv. barokní gotika, spojovaná především se Santiniho jménem. Je méně přirozená a harmonická nežli pravá vrcholná gotika. Vidíme to například na tvarech hrotitých oblouků - ty byly ve středověku odvozovány z kružnic, zde jsou strmější. Také složité gotické klenby v ochozu za hlavním oltářem a přiléhajícím věnci kaplí nedokázal zřejmě již v plnosti napodobit, a tak je nahradil tzv. českou plackou. Nicméně výsledek jeho práce kostelu nikterak neubral na monumentalitě a zachoval i původní velkou prosvětlenost cisterciáckých chrámů. Můžeme tak v Sedlci obdivovat čistou pětিলodní klášterní baziliku, zřejmě jedinou v českých zemích, což je třetí jedinečná pozoruhodnost sedleckého klášterního chrámu.⁷ Za další kuriózní pozoruhodnost, ovšem méně potěšitelného charakteru můžeme považovat fakt, že díky josefínské sekularizaci, je dodnes skoro celý klášterní areál na východní a jižní straně kostela⁸ (mimo samotného kostela) je dodnes tabákovou fabrikou (nyní ve vlastnictví honosné nadnárodní formy Philipp Morris!) - a tudíž například východní závěr kostela s věncem kaplí - stejně tak některé vnitřní prostory kláštera např. refektář s dost morbidními barokními obrazy - můžeme obdivovat, jenom když nás tam - o vybraných dnech - Philipp Morris pustí. Kostel tedy můžeme obdivovat ze tří stran (jižní je viditelná přes plot, a zevnitř - ovšemže za vstupné - jsme v oblasti působnosti sedlecké farnosti - viz výše.

- 5 Toto zasvěcení mimochodem prozrazuje značnou starobylost Sedleckého založení: V cisterciáckém řádu se totiž poměrně záhy prosadila praxe jednotného zasvěcení veškerých chrámů Panně Marii. (Jako ideál ji požadují již konstituce řádu z roku 1119.) Důvodem byla přemrštěné slavení různých lokálních poutí ve vrcholném středověku, jímž se řád hodlal vyhnout. Pokud se vedle mariánského patrocinia uchovalo i starší svatojanské, je to známkou starobylosti takové fundace.
- 6 Možná by bylo lépe říci česko-německého, neboť jeho řečí byla na prvním místě němčina, nikoli však italského. Rod italských kameníků (a posléze architektů) Santiniů připutoval do Čech nejpravděpodobněji v době uměleckého rozmachu Čech za Rudolfa II: - Jeden z tehdejších Santiniů byl například stavitelem Velvarského chrámu, jednoho z asi tří dokladů renesanční sakrální architektury v Čechách.
- 7 O tom, zda byl pětिलodní již původní Heidenreichův chrám se vedly vleklé spory. Zdá se však, že byl pouze čtyřilodní, s mírně nesymetrickou dispozicí: dvěma menšími bočními loděmi na straně severní a jednou větší na straně jižní.
- 8 Tento areál vznikl prakticky až Santiniho přestavbou na místě vypálených středověkých klášterních budov. V mezidobí mezi husitskými válkami a Santiniho rekonstrukcí žila klášterní komunita v podstatně zmenšeném klášteře, jenž se rozkládal na severozápad od klášterní baziliky. Ještě o tom níže.

Kláster ní chrám máme rovnou při cestě, k ostatním sedleckým památkám si musíme zajít, ovšem je to jen pár desítek metrů. Kostel svatých Filipa a Jakuba⁹, který fungoval jako hlavní klášterní kostel v mezidobím mezi zničením a znovuobnovením baziliky, již nestojí. Byl za zdí, za níž se dnes rozkládají některé hospodářské klášterní budovy.

Zůstala z něho však východní zeď. (GPS 49,9609; 15,2889)

Co se však dochovalo v úplnosti, je hřbitovní kaple Vše ch svatých (GPS 49,9616; 15,2881), nádherný, čistý prosvětlený prostor s původní klenbou v presbytáři, dnes dost často využívaná k nápaditým výstavám moderních umělců, a pod ní známá kostnice, jakkoli ta je - respektive její, - jak to mám říci - poněkud zvláštní ornamentika, dílem až devatenáctého století s poněkud zvrhlým vkusem; místo jež - mluvím samozřejmě o té horní kapli je poutníku možno využít k modlitbě i meditaci; tam se projednou žádné vstupné neplatí a je otevřená po celý den.

A před ní (GPS 49,9614; 15,2884) další svatý Jan Nepomucký, tentokrát ve vrcholně barokním provedení od lužickosrbského sochaře Matěje Václava Jakuly-Jäckla. Sousoší, na jehož soklu vidíme sv. Judu Tadeáše - to je také

⁹ To není ten Jakub, ke kterému putujeme: v Ježíšem vybraném kolegiu "Dvanácti" byli dva učedníci téhož jména; tento, někdy zvaný "menší" byl snad v nějakém příbuzenském vztahu k Ježíšovi a možná také proto se stal hlavou první Jeruzalémské křesťanské obce. Svátek slavil spolu s apoštolem Filipem původně 1.května, než byli z tohoto data z politických důvodů vyšoupnuti a odsunuti na nějaký bezvýznamný den v květnu.

apoštolů, sv. Dismase a sv. Jana Sarkandra (oba dost kuriózní, v baroku však oblíbení světci, jejichž charakteristika by však značně přesáhla možnosti tohoto textu) se malebně rozkládá pod ohromnou lípou, jejíž řasnice občas, například po bouři svatého Jana ověncí. Kolem něj by měly ještě být rozmístěny menší sochy sv. Václava, sv. Vojtěcha, sv. Floriána a sv. Prokopa. - z nichž ovšem, jak vidíme, některé - doufejme že jen dočasně - chybí.

Z věcí pro poutníka důležitých je dobré se zmínit, že - kromě prodeje suvenýrů a několika občerstvovacích zařízení, některých i slušných, fungují v Sedlci přes den čisté a upravené záchody: (GPS 49,9609; 15,2887)

Je výhodou turistické a tedy i svatojakubské cesty , že nesměruje dále do centra přímo, tj. víceméně po hlavní ulici/silnici dlouhou úmornou cestou přes sídliště, ale podle Páchu (Vrchlice)¹⁰. To znamená, že se od rozcestníku vydáváme doleva kolem opatského chrámu a jeho jižní strany (viz výše) k přejezdu u železniční zastávky Kutná Hora - Sedlec. (km 15,4; GPS 49,9578; 15,2907)

Má i přístřešek, takže může posloužit jako dočasný útulek při nepohodě.)

¹⁰ Zde na tento náš veletok poprvé narážíme, a proto chci připomenout, že pro generace a generace kutnohorských měšťanů , německy i česky mluvících, byla tato říčka vždy Pách, až puristická úřední éra ji označila za "Vrchlici", jak nyní figuruje na mapách.

Za přejezdem nás čeká nově upravená cyklostezka podél Páchu stíněná skoro napařád stromy, jež vede mezi Páchem a železniční tratí až ke Kutnohorskému městskému nádraží, ba ještě kousek za něj.

Je při ní i dost míst pro odpočinek

O vzniku kutnohorského místního nádraží, místní dráhy a o blízkém okolí nás cestou informuje informační tabule. (km 16,7)

Z HISTORIE

Stojíte za **areálem nádraží Kutná Hora – město (1,2)**. Kutná Hora neměla dlouho žádnou železniční trať nejen ve městě, ale ani v jeho blízkosti. Až roku 1869 bylo poprvé uvedeno do provozu hlavní nádraží v Sedlci (zastavení č. 36), které je od centra vzdáleno více než 3 km. Proto se na konci 19. století snažili radní o vybudování jakési přípojky do centra. Předběhl je tehdy majitel cukrovaru M. B. Teller, který roku 1882 zprovoznil 2,3 km dlouhou „vlečku“ do svých podniků. Konečnou stanicí bylo „Staré nádraží“ (3), budova stojící naproti restauraci Na růžku. Radní se snažili i nadále přivést veřejnou železnici do města a prodloužit ji dál, do Posázaví a na Benešovsko. Po dlouhých jednáních s panem Tellerem jeho vlečku radní města roku 1903 odkoupili, stejně jako další průmyslové podniky u Vrchlice (např. Breuerovu kartounku u Nových mlýnů) a několik usedlostí pod Královskou haldou. Další překážkou pro vybudování tratě byl terén. Převýšení od Městského nádraží k zastávce Kutná Hora – předměstí (zastavení č. 9a) činí 40 m a na trase se muselo několik skal prostřílet. Na podsypání pražců se používal materiál z místních lůmků, zejména z hadcového lomu v areálu cukrovaru.

Na trati jezdily nejen běžné lokomotivy, ale hlavně v počátcích provozu zde byly k vidění i unikáty. Pan Teller zakoupil pro svou krátkou trať dvě tříosé mašinky z továrny Krauss v Mnichově (4). Stejně sloužily i v jiných cukrovarech. Zemí garantovaná lokálka Kutná Hora – Zruč z roku 1905 si postupně pořídila nevelké tendrové parní mašinky řad 97, 178 a 99. Aby se snížily náklady, postupně se řady, hlavně na krátkém úseku mezi kutnohorskými nádražími, používaly parní vozy typu Komarek, Sentinel či za 2. světové války pozoruhodné vozidlo, jímž byla napůl parní lokomotiva, napůl zavažadlový vagon. Do stoupání k Malešovu ale vyjížděly i rychlíkové lokomotivy rakouské řady 4 se dvěma velkými spřaženými koly. Okolo roku 1910 se zde zkoušela malá, ale silná lokomotivka na páru poháněná krom uhlí i petrolejem. Poslední, už poměrně moderní parní lokomotivy jezdily podél Vrchlice do listopadu roku 1972. První vpád benzinových, později naftových motorových vozů začal roku 1928. Současné motoráčky řady 810 tu jezdí od roku 1977. Všechny „dobové“ budovy, skladiště, výtopny, ale i záchody, studny a kůlny mezi Kutnou Horou a Zručí byly stavěny podle normalizovaných výkresů tehdejšího Rakousko-uherského mocnářství. Díky tomu navlas stejná nádražička nalezneme na mnohých českých lokálkách, ale i v Haliči či Tyrolských Alpách. Staré kutnohorské nádraží, stejně jako opravená budova hlavního nádraží, pochází z dílny architektů společnosti Rakouské severozápadní dráhy (její páteří byla dráha Vídeň – Děčín/Praha), která zajišťovala i provoz na Tellerově lokálce do města.

PREHISTORIE

V okolí Tylova divadla (směrem do města od nádraží) je z nálezů doloženo osídlení kultury s lineární keramikou (5450 až 4950 př. n. l.) a keramikou vypíchanou (5000/4900 až 4400 př. n. l.). Několik nálezů pochází i z doby bronzové (štitarský stupeň knovízské kultury 11. až 10. století př. n. l.) a halštatu (starší doby železné - bylanská kultura, 800 až 550 př. n. l.) a několik obilnic ze střední doby hradištní (9. a 1. pol. 10. století n. l.) i objekt vrcholně středověký. Pravěké osídlení je lokalizováno i ze sídliště U plynárny, také z prostoru bývalé Avie, a to z období eneolitu - kultura řivnáčská (3000 až 2800 př. n. l.), kultura mohylová (1600 až 1200 př. n. l.) a doby římské (45/40 př. n. l. až 380/400 n. l.).

OTÁZKA PRO DĚTI

Jaký je náš největší brouk? (Pokud nevíte, správnou odpověď najdete na příští tabuli NS)

JAK DÁLE POKRAJUJEME

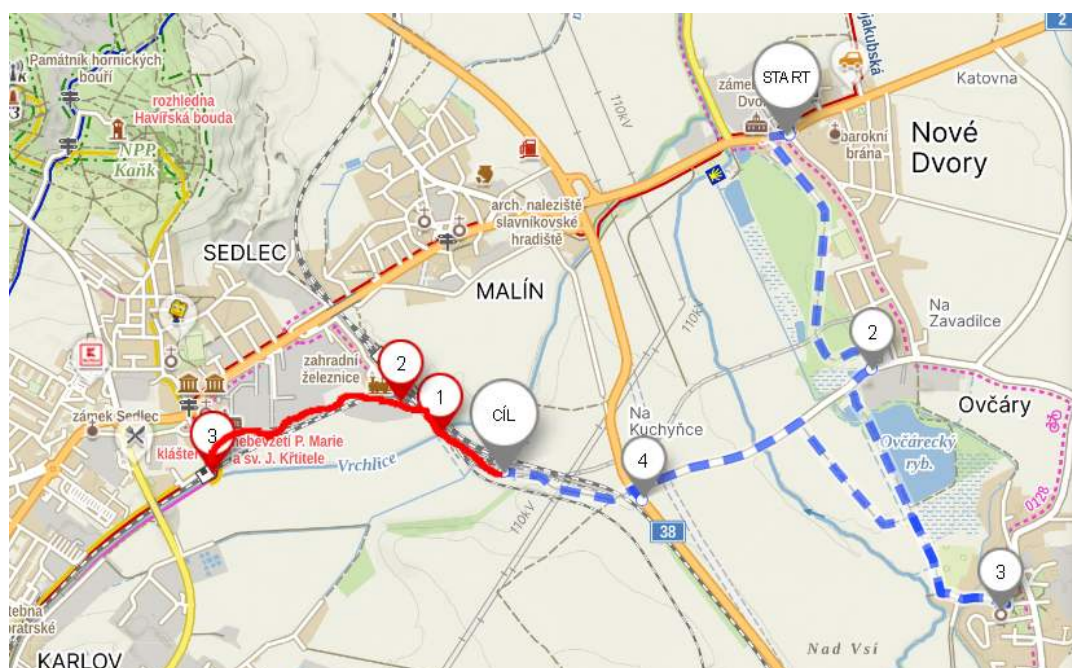
8. úsek: Na růžku - Kutná Hora náměstí

Východiště: Na růžku (km 17,0; GPS 49,9482 15,2751)

Od posledního rozcestníku jdeme vzhůru Tylovou ulicí přímo na náměstí, kde je konec etapy.

Alternativní vedení trasy v úseku Nové Dvory - Sedlec (úseky 5-6)

Východiště: Nové Dvory (km 5,3; GPS 49,9706; 15,3248)
Z náměstí v Nových Dvorech se pustíme "branou" mezi objekty čp.111 a 110 (viz výše)

Jdeme kousek mezi domy, avšak záhy přijdeme do ovčáreckého lužního háje.

Nejprve se držíme při jeho kraji - procházíme také okolo hřiště. (GPS 49,9667; 15,3267)

Posléze přijdeme k mohutnému dubu, na němž visí prastará cedule varující před vstupem do bažantnice a u něhož je malé rozcestíčko. Na tomto místě zabočíme - cedule nedbajíce - mírně vpravo, do nitra lesíku/bažantnice.

Pozn.1: Kdybychom pokračovali přímo (viz obr. vlevo), dostaneme se k cíli také, přišli bychom o lečťerá pěkná zákoutí v bažantnici

Konkrétně mám na mysli drobné vodní a industriální stavby - například zbytky vlečky spojující kdysi cukrovar v Ovčárech s kutnohorským hlavním nádražím.

A právě u ní (GPS 49,9631; 15,3262) zalomíme náš kurs prudce doleva a pokračujeme její trasou opět ven z lesa a k (bývalému) ovčářskému cukrovaru.

Pozn.2: Cesty v bažantnici nejsou příliš udržované, takže nás nesmí překvapit třeba nějaký ten spadlý strom:

Po průchodu prakticky celou bažantnicí zabočíme na úzkou pěšinku doprava (GPS 49,9623; 15,3287),

*která nás vyvede ven, k cukrovaru v Ovčárech.
(GPS 49,9631 ; 15,3262)*

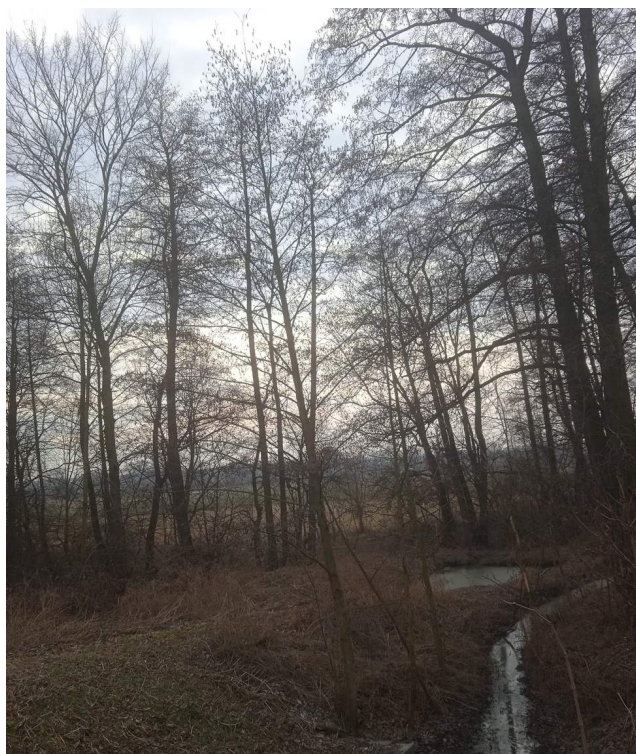
...a na silnici, po níž se dáme doprava...

...abychom hned po pár krocích (GPS 49,961; 15,3283) s ní zase sešli doleva, na cestu okolo již pobořeného a postupně bouraného ovčáreckého mlýnu.

Moc už z něho nezůstalo, zato na druhé straně nás potěší malý rybníček Sádka (GPS 49,9603; 15,3287) často s množstvím ptáků a jiné fauny.

Pak už hned přijdeme k velkému a krásnému Ovčáreckému rybníku. (GPS 49,96; 15,3291)

Cesta vede po jeho pravé straně a míjí i rybářský přístřešek (GPS 49,958; 15,3306), kde je případně možné se schovat před nepohodou.

Na konci rybníku (GPS 49,9565; 15,3317) jdeme mírně doprava, ale pak hned zase rovně, cestou k Jakubu,

a již odtud můžeme vidět dominantu a největší cennost obce Jakub - jeho románský chrám.

*Projdeme okolo fotbalového hřiště
(GPS 49,9573; 15,3333)*

a pokračujeme vzhůru doleva.

Cestou vzhůru ke chrámu mineme ještě mlýnskou strouhu a množství pěkných, upravených statků

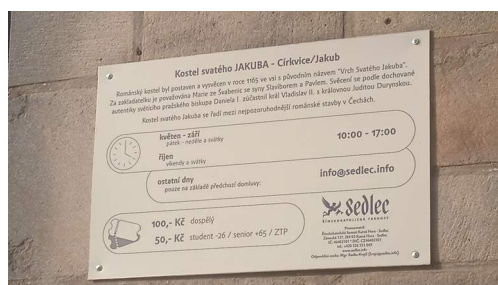
K románské bazilice sv.Jakuba v Jakubu (GPS 49,9522; 15,3375) se blížíme zespoda, což nám umožní vychutnat si její monumentální vzhled.

Nemusíme spěchat a můžeme ji postupně celou obejít - začít třeba od východu pohledem na apsidu a podél jeho jižní strany (my jsme přišli od severu) projít až pod jeho západní věž. Bazilika nyní stojí osamoceně a nepřiléhá k žádným stavbám, i když v minulosti tomu asi bylo jinak.

Nemohu zde poskytnout obrázky vnitřku baziliky (bazilika je přístupná, ale pouze v turistickém provozu, jakkoli ještě nedávno se zde konaly bohoslužby (srv.<http://andresius.cz/o-nas/auctoris-peregrinationes/svatodusni-vigilie/>), zkusím o něm aspoň něco říci: V typicky románský "prázdném" prostoru se kromě oltáře nalézá

ještě bohatý rokokový náhrobek šlechtičny z 18.století a západní empora (kruchta), která je však z lodi kostela přístupná jen žebříkovitým schodištěm. Evidentně byl do ní i do věže původně vstup vnější - pravděpodobně dřevěným mostem z přiléhající šlechtické tvrze. Ta už dnes ovšemž nestojí, ale na jejím místě se rozkládá pěkná klasicistní stavba šlechtického statku:

To nejcennější na Jakubské bazilice se však stejně nachází vně a už jsme to na jednom obrázku měli možnost vidět. Je to vnější románská figurální výzdoba sestávající z celkem šesti plastik představujících světce (pravděpodobně české zemské patrony Vojtěcha, Václava a Prokopa; plastiky v přízemí zobrazující zřejmě ženské postavy jsou velmi porušené) a s centrálním reliéfem žehnajícího Krista s adorátory ve světském oděvu, tedy zřejmě donátory kostela

Je třeba říci, že něco takového je naprosto ojedinělé:

Sochy na vnějším plášti románských staveb (kromě tympanonu, který zde ovšem také máme) nenalezneme nikde jinde v naší zemi, ba ani ještě hodně daleko odtud. Jeden takový, vlastně ještě prerománský chrám se nalézá v Gernrode v německém Harzu, ale to je odsud vzdušnou čarou dobrých 900 km, a další takové pak nalezneme až v jihofrancouzské Provinci!

Šikmo naproti kostelu sv. Jakuba je jakási občerstvovna, která mívá občas v létě i otevřeno. Před samým vstupem ke chrámu pak je Sedleckou farností instalovaný svatojakubský patník, jakkoli prozatím není tento chrám na přímé svatojakubské trase (I to je snad důvod, aby právě popisovaná trasa byla jako svatojakubská vyznačena)

Zpátky se od kostela můžeme vydat schůdky na jeho severozápadní straně, a tudíž baziliku úplně obejít. Poskytne nám to zároveň možnost posledního pohledu na tuto úchvatnou památku pradávného křesťanského života v naší zemi.

Nyní se musíme kousek vrátit ve vlastních stopách - dolů, okolo fotbalového hřiště a napravo na cestu, po níž jsme přišli:

Nedojdeme nicméně až k rybníku, ale kousek před ním (GPS 49,956; 15,3319) uhneme mírně doleva, na podobnou polní cestu, jakou jsme šli sem.

Ta se může na první pohled (dle fotografií) znát nezřetelná, ale ve vegetačním období ji jasně ohraničují vzrostlé polní porosty. Není z ní kam odbočit ani sejít, takže nezabloudíme...

...dokud nás nevyvede na silnici, po níž už jsme jednou šli. Na tu nyní (GPS 49,9596; 15,3254) odbočíme doleva a ona nás dovede až ke křižovatce s hlavní silnicí Na kuchyňce. (GPS 49,9572; 15,3156)

Zde je před námi náročný úkol: bezpečně překonat hlavní silniční komunikační tepnu vedoucí Čáslavským úvalem (obdobu dávné Trstenické stezky) protože potřebujeme přes křižovatku pokračovat rovně. (Nicméně tento problém nastává i na standardní trase - viz výše str. 33)

Přechod bývalého druhého hlavního železničního tahu (GPS 49,957; 15,3152) , nyní tedy železnice Kolín - Havlíčkův Brod, již zdaleka tak nebezpečný není; je zcela bezpečně chráněn závorami a stačí respektovat jejich signalizaci.

Před závorami ale můžeme ještě vrhnout pohled doprava. Vidíme tam jižní zhlaví Kutnohorského hlavního nádraží s odstavným kolejištěm pro lokomotivy střídavého trakčního systému. (Podrobnosti viz výše str. 39)

Informační tabule Depa Kutná hora, která stojí před závorami, nám zároveň ukazuje, kudy máme jít, že totiž musíme hned za závorami (GPS 49,9567; 15,3145) odbočit doprava:

Podobné cedule nás vedou až do depa.

Průchod depem asi není úplně oficiální, ale je zcela bezpečný. Můžeme si při něm užít pohled na různé starodávné, takřka

muzeální stroje, z nichž některé zde končí svoji pouť, jiným se dá ještě - často sestavením z více kusů, nová šance.

Kolejiště přecházíme až po průchodu depem, ale jsou to koleje velmi zřídka užívané a vede přes ně pěšinka, kterou nejprve přejdeme koleje směrem doleva a pak pokračujeme směrem k výpravní budově nádraží. Přesto je dobré zachovat základní opatrnost.

Že se není čeho bát, nám ukáže i kuriózní a snad i poněkud tajemný pohled na zcela zarostlou vlečku, kterou nicméně stále stráží funkční odjezdové návěstidlo.

Pěšíňka nás dovede na mostek přes Pách (zhruba tam, kde zastavuje při jízdě úvratí na Kutnohorské nádraží kutnohorsko-zručská lokálka).

Pohled z něho na Pách/Vrchlici je docela hezký.

Můžeme vrhnout pohled i na druhou stranu, přes kolejiště nádraží. Vidíme za ním Malín, který jsme při této alternativě minuli.

Hlavní kolejiště kutnohorského nádraží již nepřecházíme, pouze pobočné kolejiště lokálky, a to po standardním přejezdu:

Pokud nemáme v sobě ani trošku dobrodružné povahy, vydáme se nyní dopředu podle výpravní budovy až k nadjezdu na druhé straně nádraží, kde se můžeme pohodlně napojit na standardní trasu (viz str.39)
(pozn. - dle mapky na str.47 jsme nyní na červené kótě č.2)

Upozorňuji však, že na stejné stránce vidíme bezútěšnou a snad i nebezpečnou cestu po Vítězné ulici do centra Sedlce. Tě se můžeme vyhnout a dostat se tam klidněji a snad i bezpečněji, když se nyní vydáme doleva podle tohoto odbočovacího kolejiště, případně kolejištěm lokálky.

Z něho posléze vycházejí dvě koleje, levá tratě (do Kutné Hory města) a pravá vlečková do Tabáku. Vlečka je funkční, ale firma ji vůbec nepoužívá (asi proto, že manažeři nadnárodních firem vůbec netuší, co to vlečky jsou a k čemu slouží/mohou sloužit). Je tedy bezpečnější jít po ní a u zadních vrat fabriky se skulit dolů na pěšinku, která nyní zřetelně podle trati vede.

Po té už snadno dojdeme až k Sedlecké zastávce, jen musíme dávat pozor na občasné díry způsobené přemostěním odvodňovacích struží.

Po pravé ruce máme Sedlecký klášter, nyní přeměněný na fabriku i všechny další památky Sedlce (viz výše).

Přímo před sebou se nám pak rozevírá krásné panorama Kutné Hory.

Tím se vracíme na původní trasu a pokračujeme úsekem 7 a 8.